

Ajankohtaista elinikäisestä ohjauksesta nro 18, helmikuu 2021

TERVETULOA ELINIKÄISEN OHJAUKSEN AJANKOHTAISKATSAUKSEN PARIIN!

Vuoden 2021 ensimmäisessä ELO-ajankohtaiskatsauksessa painottuvat jo käynnistyneet tai vuoden aikana käynnistettävät uuteen elinikäisen ohjauksen strategiaan liittyvät toimenpiteet. Työ- ja elinkeinoministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö sekä Opetushallitus esittelevät tiiviisti hankkeet, jotka liittyvät mm. jatkuvan oppimisen rakenneuudistukseen, oppivelvollisuuden laajenemiseen sekä työllisyyden ja osallisuuden lisäämiseen. Kohtaamo-hanke esittelee Ohjaamoja koskevat mahdolliset uudistukset. Kaikki toimijat ovat myös lisänneet uudistuksia koskevaa tiedottamista järjestämällä webinaareja ja verkkokokouksia sekä suomeksi että ruotsiksi. Yhteisenä tavoitteena on dialogin tehostaminen alueiden ja eri toimijoiden kanssa.

Viime vuoden lopulla julkistettiin kansainvälisten organisaatioiden yhteinen selvitys COVID-19 -pandemian vaikutuksista ohjauksen järjestelyihin eri puolilla maailmaa. OECD julkaisi tammikuun lopussa aikuisten ohjausta koskevan selvityksen. Pohjoismaat ovat tiivistäneet yhteistyötään ohjausalan tutkimuksessa ja perustaneet uuden tieteellisen julkaisun. Kotimainen tuore tutkimusartikkeli tarkastelee ohjaajien käsityksiä urasuunnittelutaidoista.

Seuraava ajankohtaiskatsaus ilmestyy toukokuussa 2021.

Antoisia lukuhetkiä!

- [Elinikäisen ohjauksen strategiasta kohti aitoa kehittämistä](#)
- [Jatkuvan oppimisen uudistukselle hyväksyttiin yhteiset linjaukset – osaaminen turvaa tulevaisuuden](#)
- [Opetushallitus: Mitä uutta vuosi 2021 tuo ohjaukseen?](#)
- [PieniäSupertekoja: Kampanja ohjauksellisen tasa-arvon puolesta](#)
- [Kohtaamo-koordinaatiorahastuksen viimeinen vuosi alkoi](#)
- [Aktuellt inom svenska vägledningstjänster](#)
- [Jani Lehto ohjausalan asiantuntijatehtävään TEM:ssä](#)
- [Kansainvälinen tilannekatsaus COVID-19 pandemian vaikutuksista ohjaukseen](#)
- [OECD: Career Guidance for Adults in a Changing World of Work](#)
- [Uusi pohjoismaainen ohjauksen tutkimuslehti on täällä](#)
- [Ohjaajilla vaihtelevat käsitykset urasuunnittelutaidoista](#)

Elinikäisen ohjauksen strategiasta kohti aitoa kehittämistä

Vuodenvaihteen lomien jälkeen ELO-työjaosto on jatkanut työtään kokoontumalla parin viikon välein. Työjaostoon on liittynyt mukaan säännöllisenä asiantuntijana Minna Polvinen opetus- ja kulttuuriministeriöstä sekä **Jani Lehto**, työ- ja elinkeinoministeriön uusi vahvistus ohjausasioissa. Heti kun strategia oltiin saatu onnistuneesti julkaistua joulukuussa, alkoi jo kuumeinen toimintasuunnitelman laatiminen työjaostossa. Koska tämänhetkinen strategia on ottanut aiempaa laajemman näkökulman elinikäiseen ohjaukseen, on sen konkretisointi myös entistä hankalampaa. Toimintasuunnitelmaa onkin lähdetty laatimaan siitä pääperiaatteesta, että strategisia tavoitteita viedään muiden isojen hallitusohjelmahankkeiden osana eteenpäin. Käytännön toteutus tapahtuu alueellisissa verkostoissa ja paikallisten toimijoiden toimesta, joten keskustelua siitä missä, miten ja millä resursseilla strategian tavoitteet saavutetaan, on jatkettava myös vuoropuhelussa sidosryhmien kanssa.

Jatkuvan oppimisen toimintasuunnitelmassa on useita ohjaukseen liittyviä toimia, joita **Tiina Polo kuvaa tarkemmin omassa artikkelissa**. Lisäksi työllisyyspuolella kuntakokeilut, TE-palvelustrategia ja Pohjoismainen työvoimapalvelumalli tarjoavat mahdollisuuden kehittää uraohjausta niin työllisyyspalveluiden rakenteissa kuin sisällöissä. Monialaisen ohjauksen kehittämisessä taas KEHA-keskukseen perustettava monialaisten palvelujen tukirakenne tulee olemaan avainasemassa ja digitaalisuuden tavoitteissa taas jatkuvan oppimisen digitaalista palvelukokonaisuutta koordinoiva työryhmä. **Oikeus Oppia** ja **Oikeus Osata** -ohjelmat sekä oppivelvollisuuden laajentaminen tarjoavat puitteet perusasteella ja toisella asteella ohjauksen kehittämiseen. Työ2030-ohjelman toimet tuovat urasuunnittelun kehittämistä myös työpaikoille. Ohjausosaamisen kehittämisen osalta työ olisi hyvä käynnistää ohjaajakoulutusten kokonaisarviointilla, mutta tämän toteuttaminen on vielä auki. Myös mm. Nuorisotakuulla, perhevapaauudistuksella ja kotoutumisen edistämisen toimilla on linkkejä ELO-strategiaan.

Laajemmin elinikäisen ohjauksen valtakunnallisen koordinaation osalta on vielä kysymysmerkkejä, mutta ELO-työjaosto on todennut että valtakunnallisen seurannan ja tiedolla johtamisen osiota voidaan ja pitää lähteä edistämään jo virkatyönä ja osana työjaoston työtä välittömästi. Ohjauksen laadun, saatavuuden ja toimivuuden seuranta kulkeekin käsikädessä strategian toimeenpanon seurannan kanssa. Toimintasuunnitelman toimenpiteet tullaan jaottelemaan kunkin kuuden strategisen tavoitteen (Saavutettavasti, Digitaalisesti, Laadukkaasti, Yhdenvertaisesti, Monialaisesti ja koordinoitusti sekä Tietoon perustuen) alle ja jokaisen tavoitteen osalta määritellään, miten sen toteutumista seurataan. Toimintasuunnitelmaa on valmisteltu työaostossa ja ministeriöissä, ja se viedään ELO-foorumille sinetöitäväksi näillä näkymin helmikuun puolessavälissä.

Kirjoittaja:

Anna Toni, Erityisasiantuntija, Työ- ja elinkeinoministeriö
anna.toni@tem.fi

[Seuraava](#) | [Palaa pääsivulle](#)

Ajankohtaista elinikäisestä ohjauksesta nro 18, helmikuu 2021

<https://peda.net/hankkeet/elotori/ajankohtaiskatsaus18>

Jatkuvan oppimisen uudistukselle hyväksyttiin yhteiset linjaukset – osaaminen turvaa tulevaisuuden

Jatkovaa oppimista koskevat linjaukset hyväksyttiin joulukuun lopussa. Parlamentaarisesti valmisteltu uudistus sisältyy nykyiseen hallitusohjelmaan ja sen toteutus jatkuu myös lähivuosina.

Jatkuvan oppimisen kehittämistä ohjaavat linjaukset liittyvät oppimiseen osana työelämää, jatkuvan oppimisen palvelujärjestelmään ja palvelujen saavutettavuuteen. Linjauksissa nimetään keinoja ja tukitoimia, joilla pyritään varmistamaan, että kaikki työikäiset voivat kehittää osaamistaan. Koulutus- ja työllisyyspalveluja kehitetään kokonaisuutena, sillä uudistuksella halutaan vastata erityisesti työelämän muutoksista aiheutuviin osaamistarpeisiin.

Jatkuva oppiminen nivotaan osaksi työelämää

Jatkuvan oppimisen tulisi olla työpaikoilla strateginen osa toimintaa ja toimintatapojen tulisi kannustaa oppimiseen. Osaaminen tulee tunnistaa ja saada näkyväksi. Tätä varten kehitetään toimintatapoja ja välineitä työssä ja muulla tavoin hankitun osaamisen tunnistamiseksi ja tunnustamiseksi.

Koulutuksen työelämävastaavuutta lisätään. Nykyisen koulutustarjonnan kehittämisen lisäksi tarjontaa täydennetään joustavilla, lyhytkestoisilla koulutuksilla, joilla voi vastata työelämän nopeisiin tarpeisiin ja täydentää osaamista ennakoivasti. Työpaikkojen ja osaamispalveluiden tarjoajien yhteistyötä tiivistetään ja työpaikkoja hyödynnetään oppimisympäristöinä.

Palveluja tuotetaan yhteistyönä, ohjauksella keskeinen rooli

Tiedon ja sopivien palvelujen löytämiseksi käyttöön otetaan digitaalinen palvelu, joka yhdistää koulutustarjonnan, ohjauspalvelut ja tietoa työmarkkinoista. Kokonaisuus sisältää osaamisen kartoitus-, tunnistamis- ja urasuunnittelupalveluja sekä ennakointitietoa ja sitä valmistellaan opetus- ja kulttuuriministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön yhteistyönä. Älykkäistä sähköisistä palveluista muodostuva kokonaisuus toimii jatkuvan oppimisen palvelujärjestelmän alustana.

Työvoima-, koulutus- ja osaamistarpeiden ennakointia ja sen hyödyntämistä parannetaan, jotta koulutuksia voidaan suunnata ja osaavaa työvoimaa on kaikilla alueilla ja toimialoilla saatavissa niiden tarpeita vastaavasti. Työpaikkojen, oppilaitosten ja työelämäpalveluja tuottavien tahojen yhteistyötä tiivistämällä osaamistarpeisiin voidaan vastata osuvammin ja nopeammin. Työ- ja elinkeinopolitiikan ja koulutuspolitiikan yhteyttä alueilla lisätään samoin kuin koulutus-, työllisyys-, yrityspalvelujen ja verkostojen yhteistyötä.

Ohjaus on keskeisessä roolissa jatkuvan oppimisen toimien saavutettavuuden lisäämisessä. Jatkuvan oppimisen ohjausta koskevia linjauksia on valmisteltu rinnan ELO-strategian uudistamisen kanssa. Ohjausta kehittämällä tavoitteena on saavuttaa myös koulutukseen eri syistä vähemmän osallistuvat. Heitä pyritään tavoittamaan esimerkiksi yhteydenotoilla ja jalkautumalla työpaikoille. Myös TE-toimistoissa lisätään henkilökohtaista ohjausta.

Palveluiden tueksi jatkuvan oppimisen palvelujärjestelmässä tarvitaan koordinaatiota ja rakenne, jolla voidaan edistää osaamisen kysynnän ja tarjonnan kohtaantoa, ennakoida osaamistarpeita, uudistaa ja hankkia osaamispalveluita sekä tukea alueiden yhteistyörakenteita muun muassa ohjauksen palvelujen kehittämisessä.

Etuudet tukemaan uudistuksen tavoitteita

Linjauksissa nostetaan lisäksi esiin työttömien opiskelumahdollisuuksien kehittäminen ja etuusjärjestelmän tarkastelu koulutuksessa aliedustettujen ryhmien näkökulmasta. Myös opintotuen kehittämisen yhteydessä arvioidaan mahdollisuuksia kehittää sitä tukemaan nykyistä paremmin jatkuvaa oppimista. Etuuksia ja toimeentuloa tarkastellaan kokonaisuutena vuoteen 2027 ulottuvassa sosiaaliturvauudistuksessa.

Eduskunnan on tarkoitus seurata tavoitteiden saavuttamista vuosittain. Uudistusten toteuttamisesta valmistellaan kevään 2021 aikana tarkempi toimeenpanosuunnitelma. Rahoitustarpeista sovitaan julkisen talouden suunnitelman ja valtion talousarvioiden yhteydessä sovittaen ne yhteen muiden menotarpeiden kanssa.

Kirjoittaja:

Tiina Polo, Opetusneuvos, Kulttuuri - ja opetusministeriö
tiina.polo@okm.fi

Linkit:

Valtioneuvoston julkaisuja 2020:38: Osaaminen turvaa tulevaisuuden: Jatkuvan oppimisen parlamentaarisen uudistuksen linjaukset <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162614>

Lisätietoa jatkuvasta oppimisesta: <https://minedu.fi/jatkuva-oppiminen>

[Edellinen](#) | [Seuraava](#) | [Palaa pääsivulle](#)

Ajankohtaista elinikäisestä ohjauksesta nro 18, helmikuu 2021

<https://peda.net/hankkeet/elotori/ajankohtaiskatsaus18>

Opetushallitus: Mitä uutta vuosi 2021 tuo ohjaukseen?

Oppivelvollisuus laajenee ja toisen asteen opinnoista tulee maksuttomia laajennetun oppivelvollisuuden piiriin kuuluville nuorille. Oppivelvollisuus päättyy, kun oppivelvollinen täyttää 18 vuotta tai kun oppivelvollinen on hyväksytysti suorittanut ylioppilastutkinnon tai ammatillisen tutkinnon tai niitä vastaavan ulkomaisen koulutuksen.

Oppivelvollisuuslaki (1214/2020) tulee voimaan 1.8.2021, mutta hakeutumisvelvollisuus sekä perusopetuksen järjestäjän ohjaus- ja valvontavastuu ovat tulleet voimaan jo 1.1.2021. Hakeutumisvelvollisuus koskee niitä nuoria, jotka päättävät perusopetuksen 31.12.2020 jälkeen, ja se tulee voimaan ikäluokka kerrallaan.

Oppivelvollisuutta voi suorittaa muun muassa perusopetuksessa, lukiossa tai ammatillisessa koulutuksessa (perus- ja ammattitutkinnot), tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa tai kansanopistojen oppivelvollisuuskoulutuksessa sekä työhön ja itsenäiseen elämään valmentavassa koulutuksessa (TELMA).

Osana oppivelvollisuuden laajentamista uudistetaan nivelvaiheen koulutuksia, eli erilaisia toisen asteen koulutukseen valmentavia koulutuksia. Uuden tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen (TUVA) on tarkoitus yhdistää aiemmat nivelvaiheen koulutukset eli perusopetuksen lisäopetuksen (kymppiluokka), lukioon valmentavan koulutuksen (LUVA) ja ammatilliseen koulutukseen valmentavan koulutuksen (VALMA). Opetushallituksessa on laadittu koulutuksen perusteet yhteistyössä kentän toimijoiden kanssa. Perusteita on mahdollisuus tarkastella vielä tulevan lausuntokierroksen yhteydessä. Uusi koulutus alkaa 1.8.2022.

Perusopetuksen ohjaukseen on tulossa 1.8.2021 alkaen uudistus, jossa sellaisella perusopetuksen oppimäärää suorittavalla oppilaalla, joka tarvitsee perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää tukea, on oikeus saada opetussuunnitelman mukaisen oppilaanohjauksen lisäksi tarpeidensa mukaista henkilökohtaista ohjausta. Tätä kutsutaan tehostetuksi henkilökohtaiseksi oppilaanohjaukseksi, ja sitä on mahdollista saada vuosiluokilla 8 ja 9. Opetushallitus valmistelee määräyksen alkuvuoden aikana ja perusopetuksen opetussuunnitelmia päivitetään kevään aikana siten, että uudet toimet ovat voimassa 1.8. alkaen. Uudistus edellyttää koulun ohjaussuunnitelman päivittämistä.

Oppivelvollisuuden laajentamisen yhteydessä 1.8.2021 alkaen tulee voimaan muutos, jonka mukaan ammatillisen perustutkinnon suorittaneella henkilöllä, jonka tarkoituksena on hakeutua tutkinnon suorittamiseen jälkeen jatko-opintoihin, mutta joka ei ole saanut opiskelupaikkaa tutkintoon johtavassa koulutuksessa, on oikeus saada ohjausta jatko-opintoihin liittyvään hakeutumiseen ja urasuunnitelmiin tutkinnon suorittamisvuotta seuraavan vuoden aikana. Ohjauksesta vastaa se koulutuksen järjestäjä, jonka oppilaitoksessa tutkinto on suoritettu. Oikeus tutkinnon suorittamisen jälkeiseen jälkiohjaukseen on vain perustutkinnon suorittaneilla opiskelijoilla. Oikeus ohjaukseen kestää tutkinnon suorittamisvuotta seuraavan vuoden loppuun.

Uudet lukion opetussuunnitelman perusteet (2019) otetaan käyttöön lukiokoulutuksessa 1. vuoden opiskelijoilla 1.8.2021 alkaen. Lukiokoulutuksen suorittaneella henkilöllä, joka ei ole saanut jatko-opiskelupaikkaa tutkintoon johtavassa koulutuksessa, on oikeus saada opintoihin hakeutumiseen ja urasuunnitelmiin liittyvää ohjausta oppimäärän suorittamista seuraavan vuoden aikana. Ohjauksesta vastaa koulutuksen järjestäjä, jonka oppilaitoksessa oppimäärä on suoritettu.

Organisaatiouudistuksen merkitys kentän kanssa tehtävään yhteistyöhön

Opetushallituksen nykyisessä organisaatiossa on viisi päätoimintoa. Niistä yksi on Oppiminen ja kansainvälistymisen tuki. Tämän päätoiminnon alla ovat mm. perusopetus, lukiokoulutus sekä ammatillinen koulutus. Viime vuoden marraskuussa saimme kaikkiin edellä mainittuihin koulutusmuotoihin opinto-ohjauksen asiantuntijan. Kun työskentelemme samassa päätoiminnossa, on myös luontevaa tehdä yhteistyötä opinto-ohjauksen teemoissa. Esimerkiksi oppivelvollisuuden laajentamisen kokonaisuudessa olemme voineet tehdä yhdessä opinto-ohjaukseen

tulevien toimintojen kehitystyötä ja viestintää. Kentän suuntaan tavoitteemme on, että viimeaikaiset organisaatiouudistukset tuottavat yleisesti sekä samalla ohjauksen ammattilaisille parempaa palvelutoimintaa. Viimeisimpänä kehityskulkuna on ohjauksen kysymyksille suunniteltu yhteissähköpostiosoitetta, jonka kautta tarjotaan tukea ja neuvontaa koulutuskentän ohjaustyötä tekeville. Uudesta ohjauksen palvelumuodosta viestitään myöhemmin tarkemmin.

Laajemmin olemme organisoituneet ohjauksen asioissa Opetushallituksen sisällä Oppijan palveluiden, Euroguidancen ja opinto-ohjauksen asiantuntijoiden kesken. Tässäkin työmuodossa tavoitteena on ajankohtaisten ohjauksen aiheiden mukaisesti tuottaa palveluita kentälle palveluita esimerkiksi koulutusten ja tilaisuuksien muodossa.

Opetushallituksen organisaatiokaavio 2021

Opetushallituksen järjestämät webinaarit

Etätyöskentely on tuonut webinaarit osaksi lähes kaikkien asiantuntijatyötä tekevien arkea. Meikin Opetushallituksessa ideoimme matalan kynnyksen ”tuunaamot” sekä ”aamukahvi”-webinaarit ajatuksella siitä, millaisia ajankohtaisia työhön liittyviä asioita keskusteltaisiin aamukahvilla työpaikalla. Kahvin nauttimisen lomassa voi helposti vaihtaa ajatuksia maailman menosta ja samalla saada eväitä omiin tehtäviinsä. Webinaareissa on tavattu asiantuntijoita sekä kentän väkeä ja tarjottu mahdollisuutta saada sparrausta ajankohtaisiin kehittämishaasteisiin. Näitä on järjestetty niin lukion opetussuunnitelman jalkauttamisen, TUVA-koulutuksen kuin oppivelvollisuuden laajentamisenkin teemoista. Ja lisää on luvassa! Opetushallitus järjestää erityisesti opinto-ohjaajille suunnattuja webinaareja alkuvuodesta 2021.

Webinaareissa on mahdollista kysyä oppivelvollisuuden laajentamisesta ja jakaa yhteisiä kehittämisajatuksia. Linkit [Opetushallituksen tapahtumakalenterissa](#)

22.1.2021 klo 8-9 Oppivelvollisuuden aamukahvit lukion opinto-ohjaajille

26.1.2021 kl. 8-9 Morgonkaffe för studiehandledare i gymnasieutbildningen kring den utvidgade läroplikten

28.1.2021 klo 8-9 [Oppivelvollisuuden aamukahvit perusopetuksen opinto-ohjaajille](#)

29.1.2021 klo 8-9 [Oppivelvollisuuden aamukahvit ammatillisen koulutuksen opinto-ohjaajille](#)

2.2.2021 kl. 8-9 [Morgonkaffe för elevhandledare i den grundläggande utbildningen kring den utvidgade läroplikten](#)

5.2.2021 klo 8-9 [Oppivelvollisuuden aamukahvit lukion opinto-ohjaajille](#)

5.2.2021 kl. 8-9 [Morgonkaffe för studiehandledare i yrkesutbildningen kring den utvidgade läroplikten](#)

10.2.2021 klo 8-9 [Oppivelvollisuuden aamukahvit perusopetuksen opinto-ohjaajille](#)

12.2.2021 klo 8-9 [Oppivelvollisuuden aamukahvit ammatillisen koulutuksen opinto-ohjaajille](#)

Opetushallituksen yhteystietoja

Perusopetus: Riia Palmqvist, riia.palmqvist@oph.fi
Lukiokoulutus: Sari Heiskanen, sari.heiskanen@oph.fi
Ammatillinen koulutus: Jouni Järvinen, jouni.jarvinen@oph.fi
Grundläggande utbildning: Maj-Len Engelholm, maj-len.engelholm@oph.fi
Gymnasieutbildning: Pamela Granskog, pamela.granskog@oph.fi
Yrkesutbildning: Helena Öhman, helena.ohman@oph.fi

Kirjoittajat:

Riia Palmqvist, Opetusneuvos, Opetushallitus
riia.palmqvist@oph.fi

Sari Heiskanen, Opetusneuvos, Opetushallitus
sari.heiskanen@oph.fi

Jouni Järvinen, Opetusneuvos, Opetushallitus
jouni.jarvinen@oph.fi

[Edellinen](#) | [Seuraava](#) | [Palaä pääsivulle](#)

Ajankohtaista elinikäisestä ohjauksesta nro 18, helmikuu 202a

<https://peda.net/hankkeet/elotori/ajankohtaiskatsaus18>

#PieniäSupertekoja: Kampanja ohjauksellisen tasa-arvon puolesta

Kansainvälistymisen mahdollisuuksiin tarttuminen ei jakaudu tasaisesti suomalaisten nuorten kesken. Suomen Euroguidance-keskus kampanjoi helmikuussa sen puolesta, että kansainvälistymisen vaihtoehtoja tuotaisiin ohjauksessa esiin kaikille nuorille, tasa-arvoisesti.

Kansainvälinen osaaminen, kuten kyky ajatella omaa kokemuspäiriään laajemmin, on yhä tärkeämpi taito työelämässä. Arjen toiminnassa jokaiselle kertyy jonkinlaista kansainvälistä osaamista, mutta toisen kulttuurin syvälinen ymmärtäminen ja sen edellyttämän vuorovaikutuksen oppiminen vaatii pidempikestoisia kohtaamisia. Kansainvälisen kokemuksen hyödyt kantavat useimmiten monille elämänalueille, kun tapa katsoa maailmaa monipuolistuu.

Ne nuoret, jotka jo ovat lähtökohtaisesti kiinnostuneita kansainvälistymisestä, etsivät usein itsenäisesti tietoa ja tukea mahdollisuuksistaan. Eniten näitä vaihtoehtoja hyödyntävät Etelä-Suomessa ja suurissa kaupungeissa asuvat.

#PieniäSupertekoja -kampanja herättelee ohjaajia oman vastuun tiedostamiseen

Suomessa on myös joukko nuoria, jotka ajattelevat, ettei kansainvälisyys koske heitä, tai että kansainvälistymisen väylät eivät ole heille avoinna.

Euroguidance pyrkii #PieniäSupertekoja -viestintäkampanjallaan herättelemään ohjaajia näiden ajatusten haastamiseen. Esimerkiksi EU-rahoitteisen Erasmus+ -ohjelman kautta kansainvälistä kokemusta on mahdollista hankkia tuetusti. Kansainvälisen osaamisen kartuttaminen ei myöskään vaadi välttämättä ulkomaille lähtöä. Kaikilla ei ole tietoa siitä, miten myös kotimaassa voi kansainvälistyä.

Kansainvälistymisen väylät ovat avoimina kaikille nuorille, ja tieto-, neuvonta- ja ohjausalan ammattilaisten tehtävänä on välittää tätä viestiä heille. Ohjaajan ei tarvitse olla kansainvälistymisen asiantuntija, mutta hänen tulee tuntee luotettavan tiedon lähteet, osata opastaa nuori oikeaan paikkaan tai etsiä tietoa yhdessä hänen kanssaan. Suomen Euroguidance-keskus tukee ohjaajia tässä työssä koulutuksin, työvälinein sekä viestinnällään. Haastamme ohjaajia inspiroimaan ja kannustamaan kaikenlaisia nuoria kansainvälistymisen eri vaihtoehtoihin.

Anna oma panoksesi kampanjaan tutustumalla kampanjasivustoon oph.fi/pieniasupertekoja (5.2. alkaen) ja jakamalla sisältöjä sosiaalisessa mediassa tunnisteella #PieniäSupertekoja.

Kirjoittajat:

Anne Valkepää, Suomen Euroguidance-keskus
anne.valkepaa@oph.fi

Satu Ryyänen, Suomen Euroguidance-keskus
satu.ryynanen@oph.fi

Lisätietoa:

<http://www.oph.fi/euroguidance>

[Edellinen](#) | [Seuraava](#) | [Palaa pääsivulle](#)

Ajankohtaista elinikäisestä ohjauksesta nro 18, helmikuu 2021

<https://peda.net/hankkeet/elotori/ajankohtaiskatsaus18>

Kohtaamo-koordinaatiohankkeen viimeinen vuosi alkoi

Kohtaamo-hanke (ESR) on koordinoanut Ohjaamo-toimintaa vuodesta 2014 lähtien. Toiminta on keskittynyt Ohjaamo-konseptin sanoittamiseen, levittämiseen, vakiinnuttamiseen sekä Ohjaamojen alueelliseen ja paikalliseen tukemiseen verkostotyön eri vaiheissa. Ohjaamoja on tuettu myös viestinnässä, markkinoinnissa, tiedontuotannossa, keskinäisessä verkostoitumisessa sekä tuotettu tutkimustietoa toiminnan kehittämiseksi. Lisäksi Kohtaamo on rakentanut [ohjaustaverkossa.fi](https://www.ohjaustaverkossa.fi) palvelua ohjauksen työkaluksi. Koronapandemian vuoksi hanke sai alkuperäiseen suunnitelmaan jatkoa vielä vuoden 2021 loppuun. Viime kesänä rekrytoitiin uusi verkkopalvelusuunnittelija Satu Meriluoto ja syksyllä tutkijan tehtävään palkattiin Teemu Vauhkonen Mirja Määtän siirryttyä muihin töihin.

Ohjaamo-toiminnan haasteet vuonna 2021

Varsinaisen Ohjaamo-toiminnan näkymiä vuoden 2021 alussa leimaa epävarmuus. Kaikkia palveluja on viimeisen vuoden aikana kohdannut ennennäkemätön haaste sopeuttaa palvelut liikkumis- ja kokoontumisrajoitusten mukaan. Osa näistä muutoksista jäänee pysyviksi ja erityisesti kehittämispaine kasvaa etäpalveluihin, vaikka Ohjaamojen idea ja omaleimaisuus on perustunut juuri kasvokkaiseen kohtaamiseen. Ohjaamot ovat toistaiseksi osoittaneet muutosvalmiutta siinä, miten nuoria voidaan saavuttaa myös poikkeusaikana. Ohjaamoista tulleiden viestien pohjalta huolestuttavaa on silti palveluista kadonneiden nuorten tilanne.

Toisen ison haasteen asettaa maaliskuun alussa käynnistyvät jo pitkään valmisteilla olleet työllisyyden kuntakokeilut. Ohjaamoista reilusti yli puolet sijoittuvat näiden työllisyyskokeilujen piiriin. Sen myötä on lisääntynyt epävarmuus Ohjaamo-toiminnan resurssien turvaamisesta, mikä on omalta osaltaan aiheuttanut erityisen paljon henkilöstövaihdoksia Ohjaamokentällä sekä kunnissa että TE-hallinnossa. Silti on paljon hyviä esimerkkejä siitä, että Ohjaamo on saamassa selkeän aseman nuorten palveluissa myös kuntakokeilujen luomassa ympäristössä. Periaatteessahan työllisyyskokeilu luo mahdollisuuden kehittää ja innovoida asiakkaan palveluja uudelleenkokonaisuudeksi. Uusia palvelumalleja rakennettaessa erityisesti nuorten ja nuorten aikuisten osalta on tärkeää huomioida olemassa olevat Ohjaamot ja niiden monialaiset palvelut. Jotkut kunnat ovat oivaltaneet hyvin Ohjaamojen roolin erityisesti nuorten palveluekosysteemissä, jolloin hyvin toimivat ohjaus- ja neuvontapalvelut edistävät myös kokeiluissa painotettavia työllisyystavoitteita.

Kohti monialaisten palvelujen tukirakennetta

Työ- ja elinkeinoministeriön johdolla on alettu valmistella monialaisten palvelujen tukirakennetta, jonka piiriin Ohjaamojen ohella kuuluu Työllisyyttä edistävä monialainen yhteispalvelu (TYP) ja maahanmuuttajien osaamiskeskukset sekä tieto- ja neuvontapalvelut. Resursseiltaan pysyväksi suunniteltu tukirakenne sisältää 5 henkilötyövuotta ja se on päätetty sijoittaa KEHA-keskukseen. Sen ohjausryhmän muodostaa ministeriöt (TEM, OKM, STM) ja Kuntaliitto, joiden kanssa vuosittaiset tulostavoitteet sovitaan. Syksyllä asetettu valmisteluryhmä työskentelee maaliskuun loppuun ja määrittelee tukirakenteen tavoitteita, tehtäviä ja henkilöstön toimenkuvia. Rekrytoinnit alkanevat kevään aikana.

Tukirakenne kehittää monialaista ohjaus- ja neuvontatyötä valtakunnallisesti tukien myös alue- ja paikallistason toimintaa. Kehittämistyön muiksi painopisteiksi on luonnosteltu mm. monialaisten palvelujen vertaisoppimisen tuki, monialaisen työn johtaminen ja osaamisen kehittäminen, valtakunnallinen viestintä, tiedontuotanto ja arviointi sekä digipalveluiden tuki ja kehittäminen. Tavoitteet ja tehtävät tarkentuvat vielä, mutta on jo nyt selvää, että Kohtaamo-koordinaatiohankkeeseen verrattuna tehtävä laajenee. Tukirakenteen tehtävänä ei ole kuitenkaan yhdistää edellä mainittuja palvelukonsepteja, vaan tuottaa yhdestä paikasta asiantuntijatukea ja tarvittaessa myös hankkia sitä muualta. Samalla tukirakenne edistää elinikäisen ohjauksen strategian jalkautumista ja luo myös edellytykset monialaista työtä ohjaavan lainsäädännön valmistelulle.

Ohjaustaverkossa.fi -palvelun käyttöönotto alkanut

Ohjaustaverkossa.fi tarjoaa neuvonta- ja ohjausorganisaatioille palvelukanavan ja ohjaustilan, joiden avulla neuvontaa ja ohjausta voidaan tarjota verkossa suojatussa ympäristössä tietoturvallisesti. Verkkopalvelussa kansalainen saa neuvontaa ja ohjausta aina ihmiseltä, mikä ei ole enää itsestään selvä asia kehittyvässä digimaailmassa.

Verkko-ohjauksen keskeinen idea on tietoturallinen virtuaalinen alusta, jonka avulla asiakas voi

- käydä ohjaajan kanssa luottamuksellista keskustelua kirjoittamalla,
- jakaa ohjaajalle henkilökohtaisia tietoja ja tiedostoja turvallisesti,
- työstää ohjaajan suosittelemien aktivoivien tehtävien avulla tilannetta myös ohjauskeskustelujen välissä.

Asiakas tarvitsee nettiselaimen sekä vahvan tunnistautumisen välineet. Palvelu täydentää muita, jo käytössä olevia viestintäkanavia monikanavaisessa ohjauksessa.

Ohjaustaverkossa.fi -palvelu on siirtynyt syksystä alkaen käyttöönottovaiheeseen. Käyttöönotto edellyttää sopimusta palvelun omistajan kanssa (Keski-Suomen ELY-keskus= Kohtaamo) tietosuojasäädösten vuoksi, koska digiohjauksessa kertyvä asiakastieto rinnastuu tietosuoja-asetuksen mukaan henkilökisteriin. Palvelun voivat ottaa käyttöön Ohjaamoissa toimivat julkisia neuvonta- ja ohjauspalveluja tarjoavat tahot, kuten oppilaitokset, yhdistykset ja erilaiset hankkeet. Koska Ohjaamot toimivat verkostona, niin jokaisen Ohjaamon ohjaajan työnantajaorganisaation tulee tehdä palvelun käytöstä oma sopimus Kohtaamon kanssa. Ohjaamo-verkostosta ensimmäisinä sopimuksen ovat tehneet kaikki TE-toimistot ja TE-asiakaspalvelukeskus sekä Ohjaamojen kanssa aktiivisesti toimiva Nuorisosauntoliitto. Sopimuksia tehdään seuraavassa vaiheessa Ohjaamoja koordinoivien kaupunkien ja kuntien kanssa.

Tammikuun lopussa käyttöönottokoulutuksiin on ensimmäisessä aallossa osallistunut jo 126 TE-toimiston psykologia. Koulutusta on tulossa maaliskuussa myös eOppiva -ympäristöön, koska TE-toimistojen asiantuntijoita tulee jatkossa olemaan moninkertainen määrä psykologeihin verrattuna. Käyttöönottokoulutuksia jatketaan muiden ryhmien kanssa sitä mukaa kun sopimuksia saadaan tehtyä. Näyttäisi siltä, että yhdeksi pullonkaulaksi muodostuu kaupunkien kanssa tehtävien sopimusten suuri määrä ja se, kenen kanssa sopimus kaupungeissa ja kunnissa voidaan tehdä.

Kohtaamo-hankkeen rahoituksen loppuessa on keskusteltu Ohjaustaverkossa.fi -palvelun hallinnointi- ja kehittämistehtävien siirtämisestä myös KEHA-keskukseen. Palvelun jatkuvuuden turvaaminen on työ- ja elinkeinoministeriön käsissä. Päätöksiä tästä ei ole vielä tehty ja avoinna on myös verkko-ohjauspalvelun yhteys edellä mainittuun monialaisten palvelujen tukirakenteeseen.

Kirjoittaja:

Pasi Savonmäki, Projektipäällikkö, Kohtaamo-hanke
pasi-savonmaki@ely-keskus.fi

[Edellinen](#) | [Seuraava](#) | [Palaajien palautteille](#)

Ajankohtaista elinikäisestä ohjauksesta nro 18, helmikuu 2020

<https://peda.net/hankkeet/elotori/ajankohtaiskatsaus18>

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Aktuellt inom svenska vägledningstjänster

År 2021 börjar med många nya och goda utsikter för livslång vägledning på svenska i Finland. En ny **nationell LIV-strategi** publicerades före jul och svenska enhetens rapport om studiehandledning publicerades tidigare på hösten – två utredningar som ger lägesbild, stadga och riktning åt vägledningsinsatserna framöver. I sitt utlåtande på statsrådets utbildningspolitiska redogörelse i januari 2021 lyfter svenska enheten fram att det finns behov av en kontinuerlig svenskspråkig studiehandledarutbildning. En annan nyhet är att vägledningstjänster kommer i fortsättningen att starkare knytas till utvecklingen av *kontinuerligt lärande*.

Regionförvaltningsverket ordnar ett webinarium om svenskspråkiga ungdomstjänster 28.1.2021 och årets Vägledardagar ordnas virtuellt 17–18.3.2021. Vägledardagarnas inbjudan och anmälningslänk publiceras i **RFV:s fortbildningskalender** inom kort, varmt välkomna!

Flera förändringar i samhället, arbetslivet och utbildningen pekar på ett ökat behov av studie- och karriärvägledning, varvid även RFV:s svenska enhet jobbar för att främja en utökad och kontinuerlig utbildning av studiehandledare och vägledare. En kontinuerlig akademisk svenskspråkig studiehandledarutbildning skulle bidra till att bygga upp ett vetenskapligt sammanhang och främja forskningen inom vägledning i finlandssvensk kontext – något som behövs eftersom handledning och vägledning är social, pedagogisk, kulturspecifik och språkburen praktik.

Bild 1. Fördelarna med livslång handledning för individen och samhället. (Efter Hooley & Dodd, 2015, sid. 8).

Kontakt:

Disa Widell

Överinspektör för bildningsväsendet, Regionförvaltningsverkens svenska enhet för bildningsväsendet

Ordförande för LIV-grupperna i Österbotten och Mellersta Österbotten

disa.widell@avi.fi

Källor:

Strategin för livslång handledning 2020–2023, LIV-forumet, Statsrådets publikationer 2020: 36, Helsingfors 2020

Sammanställning av förfrågan gällande studiehandledningen i grundläggande utbildning och på andra stadiet (öppna i Chrome/Firefox), Carola Bryggman, Regionförvaltningsverkens svenska enhet för bildningsväsendet, Åbo 2020

Svenska enhetens utlåtande på statsrådets utbildningspolitiska redogörelse, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto, Marianne West-Ståhl & Carola Bryggman, 22.01.2021, se <https://www.lausuntopalvelu.fi/SV>

Vägledardagarna 2021 och RFV:s webinarium om ungdomstjänster, Michael Mäkelä, RFV

Fortbildningsposter våren 2021 (öppna i Chrome/Firefox), svenska enhetens fortbildning för bildningssektorn, Disa Widell, RFV

[Edellinen](#) | [Seuraava](#) | [Palaä pääsivulle](#)

Ajankohtaista elinikäisestä ohjauksesta nro 18, helmikuu 2020

<https://peda.net/hankkeet/elotori/ajankohtaiskatsaus18>

Jani Lehto ohjausalan asiantuntijatehtävään TEM:ssä

Aloitin joulukuussa 2020 työ- ja elinkeinoministeriössä, missä tehtäviini Alueet ja kasvupalvelut -osaston Kohtaanto & kasvu -ryhmän Monialaiset palvelut -tiimin erityisasiantuntijana kuuluvat ensisijaisesti nuorten työllistymistä edistävien palveluiden kehittämisen kokonaisuuden johtaminen ja koordinointi. Lisäksi tehtäviini kuuluu myös ohjaus- ja neuvontapalveluiden kansallinen kehittäminen mukaan lukien ammatinvalinta- ja uraohjaus, työhönvalmennukset sekä etäohjaus.

Ennen TEM:iin siirtymistäni olen kulkenut ohjaukseen liittyvien tehtävien polun työ- ja elinkeinohallinnossa liikkuen askelittain operationaaliselta tasolta strategiselle. Aloitin työvoimatoimiston ammatinvalinnanohjauksessa, mistä päädyin muutaman siirtymän jälkeen ELY-keskuksen ohjauspalveluista ja alueellisesta ELO-koordinaatiosta vastaavan erikoissuunnittelijan tehtävien kautta nykypisteeseen.

Näistä hallinnollista lokeroista ja tällä kokemustaustalla tulen mukaan ELO-työjaostoon, toivottavasti auttamaan osaamisellani ja panoksellani elinikäisen ohjauksen tavoitteissa. Yritän tuoda työjaoston työskentelyyn tuoreena muistissani olevaa aluetason ymmärrystä ja toivon että tuntumani alueelliseen ELO-toimeenpanoon entisestään kirkastuu valtakunnallisesta roolista käsin.

Kirjoittaja:

Jani Lehto, työ- ja elinkeinoministeriö
jani.lehto@tem.fi

[Edellinen](#) | [Seuraava](#) | [Palaa pääsivulle](#)

Ajankohtaista elinikäisestä ohjauksesta nro 18, helmikuu 2021

<https://peda.net/hankkeet/elotori/ajankohtaiskatsaus18>

Kansainvälinen tilannekatsaus COVID-19 pandemian vaikutuksista ohjaukseen

Keväällä 202 levinneen Covid-19 pandemian vaikutukset ihmisten elämään ja työmarkkinoihin korostivat uudella tavalla myös ohjauksen merkitystä yksilöille, perheille sekä yhteiskunnalle. Monessa maassa liikkumista ja ihmisten kokoontumisia koskeneet rajoitukset, siirtyminen etätyöskentelyyn sekä lomautukset lisäsivät äkisti kysyntää ohjaukselle.

Huhtikuussa 2020 käynnistettiin kansainvälisten organisaatioiden (Euroopan komission, EU:n ammatillisen koulutuksen kehittämiskeskus Cedefop, Euroopan koulutussäätiö ETF, OECD, ILO, UNESCO ja ohjausalan toimintapolitiikan kansainvälinen verkosto ICCDPP) toimesta selvitys, jonka tavoitteena oli koota tietoa pandemian vaikutuksista ohjauksen kansallisiin linjauksiin, rahoitukseen tai käytännön järjestämiseen. Koulutuksen tutkimuslaitos osallistui hankkeen suunnitteluun, aineiston analyysiin ja raportointiin.

Aineiston keruu toteutettiin verkkokyselynä kesä-elokuussa 2020. Osallistumiskutsu lähetettiin ohjauksen järjestämisestä vastaaville päättäjille, ohjauksen järjestäjille sekä alan järjestöille. Kyselyyn vastasi 963 henkilöä 93 eri maasta. Vastaajat edustivat pääasiassa julkisin varoin toteutettuja opetus- ja työhallinnon ohjauspalveluiden toimijoita. Tulokset antavat kansainvälisen tilannekatsauksen pandemian vaikutuksesta ohjauksen järjestelyihin. Osallistuneet maat voivat halutessaan hyödyntää tuloksia suunnitellessaan pandemian jälkeisiä ohjauspalveluita.

Tulosten mukaan 40 % vastaajista ilmoitti, että päättäjät olivat kiinnittäneet huomiota ohjauksen asemaan pandemian johdosta käynnistetyissä kansallisissa toimenpiteissä, mutta samanaikaisesti 40 % mukaan pandemia ei ollut lisännyt ohjauksen painoarvoa. Yleisimmät kansalliset toimenpiteet koskivat etäohjauksen lisäämistä osana etäopetukseen siirtymistä. Etäohjaukseen siirtymisellä pyrittiin palvelujen saatavuuden varmistamiseen. Kokonaisuutena vastaajien mielestä oli vielä liian aikaista tehdä kattavia arvioita mahdollisista pysyvistä muutoksista ohjauksen järjestämiseen.

Vastaajat ilmoittivat, että pandemian myötä eri hallinnonalojen ja palveluntuottajien keskinäisen yhteistyön tiivistäminen on noussut entistä tärkeämmäksi. Näytti kuitenkin siltä, että yhteistyötä tehtiin enemmän palveluntuottajien kesken kuin ohjauksesta vastaavien ministeriöiden kesken. Ohjaajat jakoivat kokemuksiaan ja hyviksi havaitsemiaan käytäntöjä keskinäisissä verkostoissa. Lisäksi mainittiin esimerkkejä uusista monialaisista yhteistyöverkostoista.

Käytännössä lähes kaikissa maissa oli vastausajankohtana siirrytty pääasiassa etäohjaukseen. Vastaajien mukaan palvelujen taso pystyttiin suurimmaksi osaksi säilyttämään entisellään lukuun ottamatta intensiivistä henkilökohtaista ohjausta. Erilaisten verkkotyövälineiden rinnalla puhelin mainittiin tarkoituksenmukaiseksi viestintäkanavaksi erityisesti sellaisissa tilanteissa, joissa asiakkailla oli rajalliset mahdollisuudet päästä verkkoon tai vaikeuksia tekstiin perustuvassa vuorovaikutuksessa. Kokonaisuudessaan ohjaajat suhtautuivat myönteisesti teknologian hyödyntämiseen etäohjauksessa. *Suuri osa ohjaajista ilmaisi halukkuuden hyödyntää teknologiaa aikaisempaa laajemmin myös pandemian jälkeen.* Samaan aikaan he ilmaisivat tarvitsevansa lisää tukea ja koulutusta *toimiakseen ammatillisesti uusissa teknologisissa ympäristöissä.*

Tulosten mukaan ohjauksen kysyntä kasvoi kaikkialla pandemian ensimmäisten viikkojen aikana. Vastaajien mukaan kansalaiset toivoivat enemmän ajantasaisempaa työmarkkinoita ja täydennyskoulutusta koskevaa tietoa sekä työnhakutaitojen päivittämistä. Työmarkkinoiden epävarmuus näytti lisänneen psykososiaalisen tuen tarvetta esimerkiksi opintojaan päättävien opiskelijoiden, lomautettujen määräaikaisten tai matalan koulutustason työntekijöiden parissa. Asiakkaat kokivat etäohjauksen lisääntyneen tarjonnan ja teknologian käytön positiivisina asioina. Toisaalta pandemia rajasi ohjauksen saatavuutta, esimerkiksi pienten ja keskisuurten yritysten työntekijöiden, pienyrittäjien, ikääntyneiden, haja-asutusalueiden edustajien tai erityistä tukea tarvitsevien asiakasryhmien osalta.

Vastaajien mukaan ohjaukseen tulisi kiinnittää enemmän huomiota pandemian jälkeisissä kansallisissa strategioissa. Ministeriöiden keskinäistä yhteistyötä tulisi tiivistää etenkin teknologian soveltamisessa ja henkilöstön osaamisen kehittämisessä. Monialaiset peruspalvelut tulisi olla kattavasti saatavilla verkossa tai paikallisissa palvelupisteissä

joko henkilökohtaisina tai ryhmien käytössä olevina työmuotoina. Puhelinpalvelut kannattaa säilyttää osana tätä kokonaisuutta. Eri oppilaitosmuotojen opetussuunnitelmiin sisältyvän ohjauksen merkitystä korostettiin. Työhön tutustuminen tai työharjoittelu tarjoavat opiskelijoille ensi käden kokemuksia työmarkkinoista. Tämän lisäksi kansallisesti tulee kehittää reaaliaikaisen työmarkkinatiedon parempaa saatavuutta sekä työnantajien, koulutuksen järjestäjien, ohjausalan ammattilaisten ja opiskelijoiden käyttöön.

Pandemian myötä moni aikuinen on vaihtamassa alaa tai hakeutumassa uudelleen koulutukseen. Uudelleen kouluttautumiseen saattaa myös sisältyä henkilökohtaisia taloudellisia riskejä. Tätä kautta ohjaus tulee integroida tehokkaammin aiemman hankitun osaamisen kartoittamiseen sekä henkilökohtaisten kehittämissuunnitelmien laadintaan ja etenemisen seurantaan.

Kokonaisuutena tämän selvityksen suunnittelu ja toteuttaminen kuvaavat mukana olleiden kansainvälisten organisaatioiden viime vuosien aikana vahvistunutta yhteistä intressiä elinikäisen ohjauksen kehittämiseen. Organisaatiot ovat jo jakaneet kokemuksia eri tavoista toteuttaa ohjausta tai siitä, miten ohjaus on integroitavissa koulutus- ja työvoimapolitiikkaan. Uutena työmuotona ovat tämän tyyppiset yhteiset selvitykset tai aloitteet ohjauksen tehostamiseksi kansallisella tasolla.

Kirjoittajat:

Raimo Vuorinen, Projektipäällikkö, Koulutuksen tutkimuslaitos
raimo.vuorinen@jyu.fi

Jaana Kettunen, Varajohtaja, Koulutuksen tutkimuslaitos
jaana.h.kettunen@jyu.fi

Lisätietoa:

Raportti ”[Career guidance policy and practice in the pandemic. Results of a joint international survey](https://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/4193)” on luettavissa Cedefopin verkkosivuilta: <https://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/4193>

[Edellinen](#) | [Seuraava](#) | [Palaa pääsivulle](#)

Ajankohtaista elinikäisestä ohjauksesta nro 18, helmikuu 2021

<https://peda.net/hankkeet/elotori/ajankohtaiskatsaus18>

OECD: Career guidance for adults in a changing world of work

Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö OECD julkaisi tammikuussa kansainvälisen tilannekatsauksen aikuisten ohjauksesta. Raportissa tarkasteltiin, kuinka suuri osa aikuisista käyttää ohjauspalveluja, mitkä aikuisryhmät käyttävät olemassa olevia ohjauspalveluja sekä mitkä tekijät erottavat palvelujen käyttäjiä ja heitä, jotka eivät käytä palveluja. Lisäksi tarkasteltiin eri työmuotojen vaikuttavuutta. Aineistoa koottiin verkkokyselyllä suoraan käyttäjiltä kuudessa maassa (Uusi-Seelanti, Yhdysvallat, Chile, Saksa Ranska ja Italia) sekä OECD:n jäsenmaiden työ- ja opetusministeriöille lähetetyillä kyselylomakkeilla.

Tulosten mukaan aikuisohjauksen kysyntä on lisääntynyt, neljä kymmenestä vastaajista on viimeisen viiden vuoden aikana hakenut ohjauspalveluja. Yleisimmät syyt ohjaukseen hakeutumiseen liittyivät työnhakuun (32 %) sekä koulutusmahdollisuuksiin (25 %). Toisaalta vastaajien kokemukset ohjauksen vaikuttavuudesta vaihtelivat, ja tämä herättää kysymyksiä tarjotun ohjauksen laadusta. Vain 22 % aikuisista ilmoitti, että ohjauksesta oli konkreettista hyötyä työn löytämisessä, uralla etenemisessä tai opintoihin hakeutumisessa. Lisäksi palvelujen yleisessä saatavuudessa koettiin olevan ongelmia. Muita vähemmän ohjauspalveluja käyttivät yli 55-vuotiaat tai henkilöt, joilla oli vaikeuksia työmarkkinoilla sekä matala koulutustaso.

Aineisto koottiin ennen COVID-19 pandemiaa, jolloin henkilökohtaiset tapaamiset olivat yleisin ja työllistymisen näkökulmasta tehokkaimmaksi koettu palvelumuoto. Vaikuttavuutta lisäsi, jos ohjausprosessiin sisältyi konkreetti toimintasuunnitelma työllistymisen edistämiseksi.

Työhallinto toimi aikuisten ohjauspalvelujen järjestäjänä useimmissa maissa. Palveluihin oltiin yleisesti tyytymättömiä, sillä monessa maassa palvelut olivat aliresursoituja suhteessa kysyntään ja mahdollisuudet henkilökohtaisiin pitempiin palveluprosesseihin rajalliset. Työnantajien tai työnantajajärjestöjen tuottamilla palveluilla voitiin edistää työllistymistä, ja vastaavasti koulutusorganisaatioiden tarjoamat palvelut vahvistivat koulutukseen osallistumista.

Raportin toimenpide-ehdotusten mukaan päättäjät voivat edistää aikuisten ohjauspalveluja:

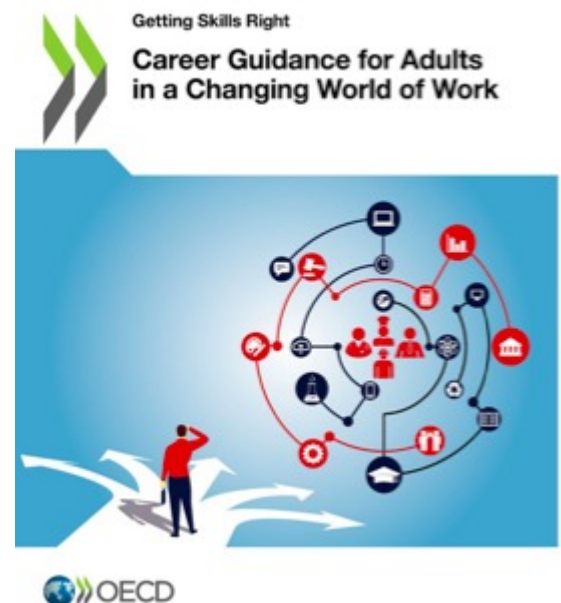
- parantamalla palvelujen saatavuutta eri käyttäjäryhmille ja korvaamalla täysin henkilökohtaisia palveluita etäpalveluilla
- tehostamalla palvelujen kattavuutta ja osallistavuutta
- parantamalla palvelujen laatua (seuranta, standardit, ammattimaisuus, osaamiskartoitukset, ennakointitieto)
- tehostamalla palvelujen koordinaatiota sekä monialaista ja moniammatillista yhteistyötä
- varmistamalla riittävä rahoitus pohja ohjauspalveluille ottamalla huomioon julkishallinnon, työnantajien ja yksilöiden kokemaa hyötyä ja mahdollisuudet yhteisesti rahoitettaviin palveluihin.

Osa toimenpide-ehdotuksista on samansuuntaisia, kuin juuri julkistetut kansalliset elinikäisen ohjauksen strategiset painopisteet.

Strategian toimeenpanon edetessä kannattaa tehdä yhteistyötä kansainvälisten organisaatioiden kanssa. Esimerkiksi ohjauspalvelujen laatu ja vaikuttavuuden arviointi ovat teemoja, joita ei vielä ole yhdessäkään maassa yksiselitteisesti ratkaistu

Kirjoittajat:

Raimo Vuorinen, Projektipäällikkö, Koulutuksen tutkimuslaitos
raimo.vuorinen@jyu.fi

Jaana Kettunen, Varajohtaja, Koulutuksen tutkimuslaitos
jaana.h.kettunen@jyu.fi

Lisätietoa:

OECD (2021). Career Guidance for Adults in a Changing World of Work, Getting Skills Right, OECD Publishing, Paris.
<https://doi.org/10.1787/9a94bfad-en>

[Edellinen](#) | [Seuraava](#) | [Palaajien palautteet](#)

Ajankohtaista elinikäisestä ohjauksesta nro 18, helmikuu 2021

<https://peda.net/hankkeet/elotori/ajankohtaiskatsaus18>

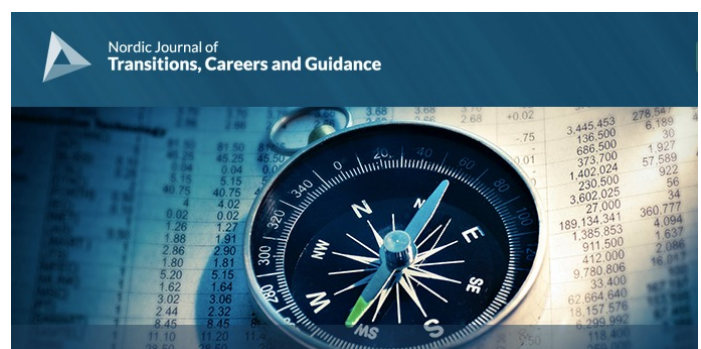
Uusi pohjoismainen ohjausalan tutkimuslehti on täällä

Nordic Journal of Transitions, Careers and Guidance (NJTCG) on uusi kansainvälinen julkaisufoorumi kasvavalle pohjoismaiselle ohjausalan tutkimukselle. Lehti julkaisee artikkeleita yksilön suhteesta koulutukseen ja työhön keskittyen laajasti uramuutoksiin ja ohjaukseen institutionaalisissa, sosiaalisissa ja poliittisissa yhteyksissä. Lehden **ensimmäinen numero** ilmestyi joulukuussa 2020.

NJTCG-lehden päämääränä on edistää pohjoismaisen ohjausalan tutkimuksen näkyvyyttä, tutkimukseen liittyvää kansainvälistä keskustelua ja kehittämistä. *Open Access* -periaatteella toimiva avoin verkkojulkaisu ilmestyy kaksi kertaa vuodessa. Artikkeleita julkaistaan (online first) kuitenkin liukuvasti ennen kokonaisen numeron julkaisua. Näin varmistetaan ettei sisällön julkistamisessa ole tarpeettomia viiveitä. Jos artikkeli hyväksytään julkaistavaksi, se julkaistaan verkossa yleensä osana lehden seuraavaa numeroa (poikkeuksena teemanumerot). Kaikki julkaistut artikkelit käyvät läpi anonymisoidun vertaisarviointimenettelyn.

Lehden pitkän aikavälin tavoitteet ovat seuraavat:

- tukea pohjoismaisella tasolla tutkimusosaamisen kehittymistä ohjauksen alalla
- tukea tutkimustulosten jakamista Pohjoismaissa
- tarjota julkaisukanava laadukkaalle tutkimukselle, joka kohdistuu siirtymiin, uraan ja/tai ohjaukseen eri konteksteissa
- Lisätä pohjoismaisten tutkijoiden näkyvyyttä ja siten menestystä EU:n -rahoittamassa toiminnassa sekä muussa kansainvälisessä tutkimusyhteistyössä

Lehti pyrkii laajentamaan osallistumista akateemiseen ja ammatilliseen keskusteluun erityyppisten julkaisumateriaalien kautta. Paitsi tutkimusartikkeleja, lehdessä julkaistaan suppeampia ohjauksen käytäntöihin tai politiikkaan liittyviä artikkeleita (practice and research articles) sekä tutkimuksenalaan liittyviä katsauksia. Koska ala on luonteeltaan monitieteinen, eri tieteenaloja ja näkökulmia edustavia artikkelit ovat tervetulleita.

Artikkeliehdotuksia voi lähettää ympäri vuoden ilman erillisiä aikarajoja (poikkeuksena mahdolliset teemanumerot, joista tiedotetaan erikseen ja joilla on oma aikataulunsa). Lehden päätoimittajina toimivat **Fredrik Hertzberg** (Tukholman yliopisto) ja **Jaana Kettunen** (Koulutuksen tutkimuslaitos, Jyväskylän yliopisto). Toimituskunnan muut jäsenet tulevat Islannista, Norjasta ja Tanskasta.

Kirjoittaja:

Jaana Kettunen, Varajohtaja, Koulutuksen tutkimuslaitos
jaana.h.kettunen@jyu.fi

Lisätietoa:

Nordic Journal of Transitions, Careers and Guidance <https://njtcg.org/>

Edellinen | **Seuraava** | **Palaa pääsivulle**

Ajankohtaista elinikäisestä ohjauksesta nro 18, helmikuu 2021

<https://peda.net/hankkeet/elotori/ajankohtaiskatsaus18>

Ohjaajilla vaihtelevat käsitykset urasuunnittelutaidoista

Vuoden 2010 koulutusraportissaan Euroopan komissio kehotti jäsenmaita priorisoimaan elinikäisten urasuunnittelutaitojen omaksumista koulujen opinto-ohjauksen keskeisenä tavoitteena sekä tukemaan opettajia urasuunnittelutaitojen edistämässä. Myös viimeisimmässä elinikäisen oppimisen avaintaitoja koskevassa suosituksessa (2018) viitataan suoraan elinikäisten urasuunnittelutaitojen omaksumiseen. Suomessa urasuunnittelutaitojen vahvistaminen on sisällytetty juuri vahvistettuun **elinikäisen ohjauksen kansalliseen strategiaan 2020–2023**.

On kuitenkin näyttöä siitä, että oppilaiden potentiaali näiden taitojen omaksumiseen on vielä laajalti toteutumatta tai se on saatu käyttöön vain pieneltä osin. Aiemmat tutkimukset ovat tuoneet esille sen, että koulunsa päättövaiheessa olevien opiskelijoiden ohjauksessa keskitytään yleensä yksilöiden avustamiseen koulutusvalinnoissa pikemminkin kuin urasuunnittelutaitoja kehittävään opetukseen ja oppimiseen.

Suomessa opinto-ohjaus on opetussuunnitelman pakollinen osa, ja urasuunnittelutaidot on sisällytetty perusopetuksessa ja toisella asteella ohjauksen tavoitteisiin opittavissa olevana osaamisalueena. Näitä taitoja ovat esimerkiksi taito visioida omaa tulevaisuutta ja työuraa, sekä tiedonhaku työmarkkinoista, ammateista ja opinnoista. Lisäksi niihin kuuluvat yhteiskunnallisen keskustelun seuraaminen eri alojen kehityskulkujen ymmärtämiseksi ja työllistymismahdollisuuksien ennakoimiseksi joko palkkatyössä, yrittäjänä tai muissa työn tekemisen muodoissa. Kansainvälisten tutkimusten mukaan urasuunnitteluun sitoutuminen on yhteydessä opinnoissa suoriutumiseen, keskeyttämisten vähentymiseen sekä työmarkkinoille aiempaa nopeammin siirtymiseen.

Urasuunnittelutaitojen korostamisessa ei ole kysymys siitä, että työllistyminen jäisi vain yksilön vastuulle. Perusajatuksena on, että yksilöt kehittävät näitä osa-alueita omaan yksilölliseen tahtiin eri elämänvaiheissa ja hyödyntävät niitä tarpeen mukaan eri konteksteissa. Opetussuunnitelman perusteissa todetaan, että näissä valmiuksissa on yksilöllisiä eroja ja tavoitteena on, että opettajan tuella oppilaat oppivat löytämään tuki- ja ohjauspalveluita tarjoavat tahot koulussa ja yhteiskunnassa sekä kehittävät taitoaan hakea tarvitsemiaan palveluita myös jatkossa.

Suomessa kouluilla ja opettajilla on laaja autonomia opinto-ohjauksen suunnittelussa ja toteutuksessa opetusryhmän tasolla. Vaikka tavoitteet on määritelty opetussuunnitelman perusteissa kattavasti, toteutusta ei ole määritelty yksityiskohtaisesti. Siitä seuraa, että urasuunnittelutaitoja koskevat toimet heijastelevat yleensä opettajien omia käsityksiä opinto-ohjauksesta, urasuunnittelutaitojen omaksumisesta samoin kuin muuttuvasta työelämästä. Tämä tutkimus tarkastelee, millaisia käsityksiä suomalaisilla opinto-ohjaajilla on urasuunnittelutaidoista.

Informaatioon perustuvasta tietämyksestä itsenäiseen taitojen soveltamiseen

Tutkimuksen tulosten mukaan ohjaajien käsitykset urasuunnittelutaidoista voitiin jakaa neljään laadullisesti erilaiseen mutta toisiinsa liittyviin kategorioihin. Urasuunnittelutaidot nähtiin 1) informaatioon perustuvana tietämyksenä, 2) henkilökohtaisten taitojen kehityksenä, 3) henkilöiden välisten taitojen kehityksenä ja 4) itsenäisenä taitojen soveltamisena (kuva 1).

Kuva 1: Opinto-ohjaajien käsitykset urasuunnittelutaidoista (mukaillen Kettunen, J., Lee, Vuorinen, R. 2020)

Ensimmäisessä kategoriassa, jossa urasuunnittelutaidot nähdään informaatioon perustuvana tietämyksenä, opinto-ohjaajat tunsivat urasuunnittelutaitojen käsitteen verrattain huonosti. He luonnehtivat sitä vaikeaksi käsitteeksi eivätkä tuntuneet tietävän, miten sitä kuvataan opetussuunnitelman perusteissa. Urasuunnittelutaitojen edistäminen nähtiin opinto-ohjaajan tehtäväksi ja niiden opettaminen puolestaan informaation välittämisenä tai tarjoamisena oppilaille. Urasuunnittelutaitojen arvioinnille ei katsottu olevan tarvetta. Haastatellut korostivat, ettei yksilöiden elämän arviointi olisi mahdollista eikä tarpeenkaan. Vastaajat suhtautuivat kaiken kaikkiaan skeptisesti urasuunnittelutaitoja kohtaan perustellen näkökantansa sillä, että oppilaat ovat liian nuoria ja liian kaukana työelämästä ja että muut kouluun sekä opiskeluun liittyvät kysymykset olivat tärkeämpiä.

Toisessa kategoriassa urasuunnittelutaidot ymmärretään henkilökohtaisten taitojen kehityksenä. Vastaajilla oli jonkinlainen hatara käsitys urasuunnittelutaidoista, ja he osoittivat pinnallista tietämystä siitä, miten tätä aihetta on käsitelty opetussuunnitelman perusteissa. Vastuun urasuunnittelutaitojen edistämisestä katsottiin kuuluvan opinto-ohjaajien lisäksi jokaiselle opettajalle omassa oppiaineessaan, kuten uudessa opetussuunnitelmassakin todetaan. Vastaajat ilmaisivat, ettei urasuunnittelutaitojen arviointiin ole mitään systemaattista tapaa. Vaikka he arvioivat näitä taitoja henkilökohtaisissa keskusteluissa, he jättivät kyseiset tiedot kirjaamatta sillä perusteella, että urasuunnittelutaitoja on vaikea arvioida eikä arviointiin ole toimintamalleja tai ohjeistusta. Nämä opinto-ohjaajat suhtautuivat urasuunnittelutaitoihin ylipäättään varauksellisesti osittain siksi, että kokivat aiheen monisyiseksi ja haastavaksi.

Kolmannessa kategoriassa opinto-ohjaajat osoittivat tuntevansa urasuunnittelutaidot hyvin urasuunnittelutaidoista ja tunsivat seikkaperäisesti, miten tätä aihetta käsitellään opetussuunnitelman perusteissa. Nämä haastateltavat totesivat, että nykyisessä opetussuunnitelmassa aihetta käsitellään paremmin kuin edellisessä. Vastuun urasuunnittelutaitojen edistämisestä katsottiin siirtyvän yksittäiseltä opettajalta opettajien ja opinto-ohjaajien kollektiivisen ja koordinoitun toiminnan varaan. Vastaajat huomauttivat, että urasuunnittelutaitojen arviointia tulisi parantaa. He luottivat tässä observoinnin ja kyselytutkimuksen mahdollisuuksiin, mutta tunsivat, että arviointi oli yleisesti puutteellista ja kaipasi jatkokehittelyä. Nämä opinto-ohjaajat suhtautuivat urasuunnittelutaitoihin myönteisesti ja kiinnostuneesti sekä painottivat tarvetta oman opetuksensa kehittämiseen tällä aihealueella.

Neljännessä kategoriassa opinto-ohjaajat osoittivat kattavaa tietämystä urasuunnittelutaidoista, jotka ymmärrettiin opetussuunnitelman läpileikkaavina valmiuksina. Urasuunnittelutaitojen edistäminen ulotettiin myös koulun rajat ylittävään yhteistoimintaan. Vastaajat tunnustivat keskinäistä tukea tarjoavien, ulkopuolisten tahojen kanssa solmittujen kumppanuuksien tärkeyden, kun kyse on urasuunnittelutaitojen oppimisen tukemisesta ja laajemmasta yhteisön osallistamisesta. Koulun rajat ylittävässä yhteistoiminnallisessa oppimisyhteisössä oppilaita tulee aktiivisia toimijoita urasuunnittelutaitojen oppimisessa ja kehittämisessä. Vastaajat ilmaisivat, että urasuunnittelutaitojen arviointi on tärkeä ja edellyttää yhteistä panostusta ja kehittämistoimia. He huomauttivat, että uusi toisen asteen oppilaitoksia koskeva laki merkitsee, että arviointiin ja seurantaan tarvitaan lisää työkaluja myös sen selvittämiseksi, ovatko opiskelijat tyytyväisiä tekemiinsä valintoihin. Vastaajat ilmaisivat, että he olivat sitoutuneet

urasuunnittelutaitojen kehittämiseen, ja korostivat oman tietämyksensä ja valmiuksiensa jatkuvan päivittämisen tärkeyttä.

Suomessa ei ole selkeästi määritelty yhteistä 2020-luvun urasuunnittelutaitojen viitekehystä, joka olisi yksiselitteisesti sovellettavissa eri oppilaitosmuodoissa. Uudessa [elinikäisen ohjauksen kansallisessa strategiassa 2020–2023](#) todetaan, että urasuunnittelutaitojen vahvistamiseksi olisi tarpeen käynnistää hanke, joka sisältäisi kuvauksen näistä taidoista ja siitä, miten näitä taitoja voidaan edistää eri konteksteissa. Lisäksi tarvittaisiin jäsenystä siitä, miten yksilöt voivat seurata omien taitojensa kehittymistä. Strategiassa korostetaan myös näiden taitojen uutta tarkastelua opinto-ohjaajien ja opettajien peruskoulutuksessa.

Kirjoittaja:

Jaana Kettunen, Varajohtaja, Koulutuksen tutkimuslaitos
jaana.h.kettunen@jyu.fi

Raimo Vuorinen, Projektipäällikkö, Koulutuksen tutkimuslaitos
raimo.vuorinen@jyu.fi

Tutkimusartikkeli:

"Exploring Finnish guidance counsellors' conceptions of career management skills" on julkaistu *SAGE Open* -lehdessä ja on luettavissa osoitteessa <https://doi.org/10.1177/2158244020968778>

[Edellinen](#) | [Palaa pääsivulle](#)

Ajankohtaista elinikäisestä ohjauksesta nro 18, helmikuu 2021

<https://peda.net/hankkeet/elotori/ajankohtaiskatsaus18>